कात्य उत्कीलः। अग्निः। त्रिष्टुप्

वि पार्जसा पृथुना शोश्चेचानो बार्धस्व द्विषो रक्षसो अमीवाः। सुशर्मणो बृह्तः शर्मणि स्यामुश्नेर्हं सुहर्वस्य प्रणीतौ॥ ३.०१५.०१

पृथुना- प्रभूतेन । पाजसा- बलेन । शोशुचानः- तपन् । अमीवाः- आधिव्याधिभूतानि । रक्षसः-रक्षांसि । द्विषः- द्वेषभावनानि । बाधस्व- नाशय । सुशर्मणः- शोभनस्य । बृहतः- महात्मनः । शर्मणि- शोभने । स्याम्- भवेयम् । अग्नेः- सत्क्रतोः । सुहवस्य- शोभनाह्वातुः । प्रणीतौ-प्रकर्षनीत्याम् । अहम् । स्याम्- भवेयम् ॥१॥

त्वं नौ अस्या उषसो व्युष्टौ त्वं सूर् उदिते बोधि गोपाः। जन्मेव नित्यं तनेयं जुषस्व स्तोमं मे अग्ने तन्वा सुजात॥ ३.०१५.०२

तन्वा सुजात- स्वदेहेन सुष्ठु जात। त्वम्। नः- अस्माकम्। अस्याः- एतस्याः। उषसाः-उदयकालस्य। विद्याया इति भावः। व्युष्टौ- व्युच्छने। त्वम्। सूरे- सूर्ये आत्मिन। उदिते। गोपाः-चिद्रिश्मिपालकः सन्। बोधि- बुध्यस्व। अग्ने। नित्यम्- सततम्। तनयम्- पुत्रम्। जन्मेव- जनक इव। मे- मम। स्तोमम्- मन्त्रम्। जुषस्व- सेवस्व॥२॥

त्वं नुचक्षां वृष्भानुं पूर्वीः कृष्णास्वंग्ने अरुषो वि भाहि। वसो नेषि च पर्षि चात्यंहः कृधी नो राय उिशजो यविष्ठ॥ ३.०१५.०३

त्वम् । नृचक्षाः- नृणामन्तर्दृक् । वृषभ- वर्षक । अग्ने । कृष्णासु- रात्रिषु च । मनुष्यप्रज्ञासु च । अरुषः- ज्वलन् । पूर्वीः- प्राचीना ज्वालाः । वि भाहि- प्रकाशय । वसो- शरण्य । नेषि- नयसि । च । अंहः- पापेभ्यः । अति पर्षि- अतिपारय । यविष्ठ- तरुणतम । उशिजः- कामयमानान् । नः- अस्मान् । राये- सम्पदे । कृधि- कुरु ॥३॥

अषां अहो असे वृषमो दिदीहि पुरो विश्वाः सौर्मगा संजिगीवान्।

यज्ञस्य नेता प्रथमस्य पायोर्जातेवेदो बृहतः सुप्रणीते॥ ३.०१५.०४

अषाळ्हः- असह्यः। अग्ने। वृषभः- वर्षकः। विश्वाः- सर्वाणि। सौभगा- सौभाग्यानि। संजिगीवान्- सम्यक् जयन्। पुरः- पुरतः। दीदिहि- दीप्यस्व। जातवेदः- जातप्रज्ञ। बृहतः- महतः। सुप्रणीते- शोभननेतृभूत। प्रथमस्य- मुख्यस्य। पायोः- रक्षकस्य। यज्ञस्य- दानस्य। पूजायाः। सङ्गतिकरणस्य। नेता॥४॥

अच्छिद्रा शर्मे जरितः पुरूणि देवाँ अच्छा दीद्यानः सुमेधाः। रथो न सस्त्रिरमि विक्षि वाजमग्ने त्वं रोदसी नः सुमेके॥ ३.०१५.०५

जिरतः- वृत्रजरियतः। देवान्। अच्छ- अभिलक्ष्य। दीद्यानः- दीप्तः सन्। सुमेधाः- शोभनबुद्धिः सन्। पुरूणि- प्रभूतानि। शर्म- यज्ञरूपमङ्गळानि। अच्छिद्रा- अविघ्नानि कुरु। अग्ने। सिन्नः- पवित्रः सन्। रथो न- वाहनिमव। वाजम्- सम्पदम्। अभि विश्व- आवह। त्वम्। नः- अस्मभ्यम्। रोदसी- द्यावापृथिव्यो। सुमेके- सुरूपवत्यो कुरु॥५॥

प्र पीपय वृषम् जिन्व वाजानमे त्वं रोदसी नः सुदोघे।

देवेभिर्देव सुरुचा रुचानो मा नो मर्तस्य दुर्मितिः परि ष्ठात्॥ ३.०१५.०६

वृषभ- वर्षक । अग्ने । वाजान्- अन्नानि । प्र- प्रकर्षेण । पीपय- वर्धय । जिन्व- प्रयच्छ । रोद्सी-द्यावापृथिव्यो । सुदुघे- शोभनदोग्ध्रयो कुरु । देव । देवेभिः- देवेः । सुरुचा- शोभनप्रकाशेन । रुचानः- दीप्तो भव । नः- अस्मान् । मर्तस्य- मर्त्यस्य । दुर्मितः । नः- अस्मान् । मा परि ष्ठात्-मा आक्रमतु ॥६ ॥

इळामग्ने पुरुदंसं सुनिं गोः रश्वित्तमं हर्वमानाय साध।

स्यान्नः सूनुस्तनयो विजावाग्ने सा ते सुमितभूत्वस्मे॥ ३.०१५.०७

